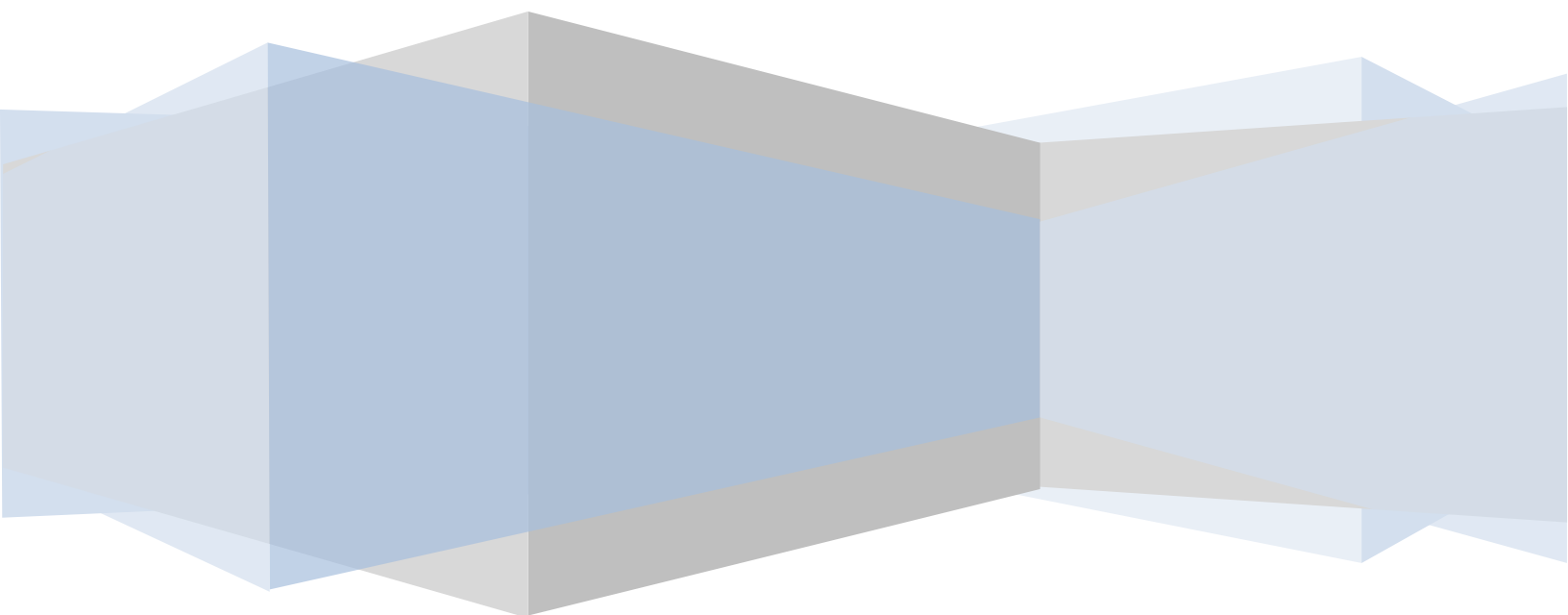

Трајан Балканов
Марија Дарковска-Серафимовска
Зорица Арсова-Сарафиновска

КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА

Скрипта

Штип, 2019

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Трајан Балканов
Марија Дарковска-Серафимовска
Зорица Арсова-Сарафиновска

**КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА
СКРИПТА**

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Автори:

Проф. д-р Трајан Балканов
Доц. д-р Марија Дарковска-Серафимовска
Проф. д-р Зорица Арсова-Сарафиновска

КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА-СКРИПТА

Рецензенти:

Проф. д-р Милка Здравковска
Проф. д-р Бистра Ангеловска

Лектор:

Даниела Такева

Техничко уредување:

Доц. д-р Марија Дарковска-Серафимовска

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Електронско издание

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

615.2.03(035)

БАЛКАНОВ, Трајан

Клиничка фармакологија [Електронски извор] : скрипта / Трајан Балканов, Марија Дарковска-Серафимовска, Зорица Арсова-Сарафиновска. - Штип : Универзитет "Гоце Делчев"-Штип, Факултет за медицински науки, 2019

Начин на пристап (URL): <https://e-lib.ugd.edu.mk/858>. - Текст во PDF формат, содржи 126 стр., илустр. - Наслов преземен од екранот. - Опис на изворот на ден 21.10.2019. - Библиографија: стр. 124-126

ISBN 978-608-244-665-3

1. Дарковска-Серафимовска, Марија [автор] 2. Арсова-Сарафиновска, Зорица [автор]
а) Клиничка фармакологија - Прирачници
COBISS.MK-ID 111368714

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ

Автори:

Проф. д-р Трајан Балканов

Доц. д-р Марија Дарковска-Серафимовска

Проф. д-р Зорица Арсова-Сарафиновска

КЛИНИЧКА ФАРМАКОЛОГИЈА

СКРИПТА

Штип, 2019

ПРЕДГОВОР

Скриптата „Клиничка фармакологија“ е наменета првенствено за студентите на студиските програми по Фармација и Општа медицина кои го слушаат предметот Клиничка фармакологија на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Текстот е претставен во согласност со наставниот план и програма по Клиничка фармакологија, а подготвен со цел да им помогне на студентите во совладувањето на предвидениот материјал и да им го направи учењето полесно и поинтересно.

Со помош на овој текст студентите ќе се запознаат со поимот и дефиницијата за Клиничка фармакологија, улогата и задачите во современиот интегриран здравствен систем. Оваа скрипта ќе им овозможи на студентите да ги прошират своите знаења за интеракциите на лековите и несаканите дејства на лековите, да ги препознаваат лековите со висок потенцијал за појава на интеракции, како и групите пациенти со зголемен ризик за интеракции на лековите. Во текстот се повторуваат и се утврдуваат и најважните поими од областа на Клиничката фармакологија, посебно фармакокинетиката и патологијата како услов за корекција на дозата на лековите во широк опсег на клинички случаи.

Студентите ќе се запознаат со начинот на препишување на лекови како кај општата популација така и кај одделни патолошки состојби (бубрежна и хепатална инсуфициенција) и секако корекциите на дозирањето кои треба да се извршат во согласност со физиолошките промени кои настануваат во текот на стареењето. Посебно се обрнува внимание на препишувањето на лекови во текот на бременоста и лактацијата, како и кај мали деца.

Посебно поглавје во ова учебно помагало е посветено на интеракциите на лекови, јатрогените болести и терапијата на болка.

Сепак, за успешно совладување на предвидениот материјал од Клиничка фармакологија, студентите треба активно да ги употребат и стекнатите знаења од другите предмети, посебно од Фармакологија и Клиничка биохемија. Исто така, неопходно е и редовно следење на практичната и теоретска настава. Секако, за одредени прашања се препорачува и користење на литературата која е претставена на крајот од текстот, а која ни послужи во подготвувањето на оваа скрипта. Се надеваме дека изнесените информации во скриптата ќе им бидат од полза на студентите во нивното натамошно студирање, но и во текот на професионалната кариера, како прирачник за брзо потсетување на наученото.

Скриптата „Клиничка фармакологија“ ја рецензираа проф. д-р Милка Здравковска и проф. д-р Бистра Ангеловска. Им должиме голема благодарност за вложеното време и труд и за полезните и добронамерни сугестии во однос на обликувањето на овој текст.

Од авторите

СОДРЖИНА

Вовед во Клиничка фармакологија. Развој на нов лек	7
Клинички испитувања на лековите	16
Несакани дејства на лековите	26
Фармаковигиланца	37
Препишување на лекови	45
Препишување на лекови во бременост и лактација	53
Препишување на лекови кај деца	60
Препишување на лекови кај стари лица	66
Препишување на лекови кај хронични болести на бубрези и црн дроб	70
Интеракции на лековите	80
Јатрогени болести	105
Фармаколошка терапија на болка	110
Литература	125

